LAUSUNTO
9.5.2016

Directors' Institute of Finland

Eduskunnan lakivaliokunnan lausuntopyyntö 4.5.2016

HE 65/2016 vp Hallituksen esitys edus-kunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (”Lakiesitys”)

Directors' Institute of Finland – Hallitusammattilaiset ry (jäljempänä myös ”DIF”) on riippumaton aatteellinen yhdistys, joka palvelee Suomen yrityselämää edistämällä hyvää ja ammattimaista hallitustyöskentelyä. Yhdistyksellä on 620 henkilöjäsentä, joilla kaikilla on merkittävää kokemusta hallitustyöskentelystä. DIF kuuluu eurooppalaisten hallitusammattilaisten yhdistysten kattojärjestöön The European Confederation of Directors' Associations (ecoDa). Yhdistyksen keskeisiä arvoja ovat eettisyys, omistaja-arvo ja hyvä hallintotapa.

Eduskunnan lakivaliokunta on 4.5.2016 pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa tarkoitetusta Lakiesityksestä koskien lähipiirimääritelmän teemaa. Yhdistys kiittää valiokuntaa pyynnöstä ja esittää asiassa kunnioittavasti seuraavan.

1. MAR-asetuksen lähipiirisäännöksen tulkinnan tulisi mahdollistaa elinkeinoelämän edustajien osallistuminen toimintaan säätiöissä ja yhdistyksissä sekä keskinäisissä työeläkeyhtiöissä myös tulevaisuudessa

1.1. Lakiesitys liittyy EU:n antaman markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (596/2014; ”MAR-asetus”) voimaantuloon 3.7.2016. MAR-asetus on – kuten Lakiesityksen esityksen 1 sivulla todetaan – Suomessa suoraan sovellettavaa sääntelyä. Voimaantultuaan MAR-asetus veloittaa välittömästi kaikkia suomalaisia pörssiyhtiöitä ja niiden johtoon kuuluvia henkilöitä.

1.2. MAR-asetuksen suomenkielisen tekstin 19 artikla lähipiiristä antaa ymmärtää, että pörssiyhtiön johdossa toimivan henkilön osallistuminen yhdistyksen tai säätiön hallitukseen saattaa tämän yhdistyksen ja säätiön ilmoitusvelvolliseksi kaikista niistä arvopaperikaupoista, joista se tekee asianomaisen pörssiyhtiön osakkeilla tai velkakirjoilla. Tällainen yhdistys tai säätiö luettaisiin hänen lähipiirikseen.

1.3. Artiklan suojatarkoitus jää tyhjäksi suomalaisessa yhdistys- ja säätiökäytännössä. Tavanomaisesti yleishyödylliset säätiöt ovat antaneet pankkiiriliikkeelle vapaan valtakirjan sijoittaa varoja pörssiarvopapereihin määriteltyjen riskirajojen puitteissa. Yleisenä käytäntönä on, ettei hallituksen jäsen osallistu yksittäisten sijoituspäätösten tekemiseen. Sama koskee myös työeläkeyhtiöitä: laki edellyttää, että hallitus vahvistaa sijoitussuunnitelman, jossa asetetaan riskirajat sijoitusorganisaation päätöksille.

1.4. Lähipiirivelvoite koskisi siis yhdistystä ja säätiötä, vaikkei pörssiyhtiön edustajalla voi olla – kuten ei muillakaan henkilöllä – mitään omistusta tai muuta merkittävää henkilökohtaista intressiä yhdistyksessä tai säätiössä. Sama koskee keskinäisiä työeläkeyhtiöitä, joissa ei ole osakkeita; niissä omistus perustuu yksinomaan asiakkuuteen tai asemaan työeläkevakuutettuna.

1.5. Edellä kuvattu lähipiirimääritelmän laajennus johtaisi seuraaviin vaihtoehtoisiin tulemiin:

- Pörssiyhtiöiden johtohenkilöiden eroamiseen sijoitustoimintaa harjoittavien yhdistysten ja säätiöiden samoin eläkeyhtiöiden hallinnosta, jolloin menetetään arvokasta osaamista.

- Turhan pörssitiedottamisbyrokratian rakentamiseen, jossa sijoitustoimintaratkaisuihin osallistumattoman johtohenkilön lähipiiriyhdistysten ja -säätiöiden kaupoista tiedotettaisiin johtohenkilön nimissä, mikä olisi omiaan johtamaan suurta yleisöä harhaan. – Riskit näennäistiedottamisen myöhästymisestä ja työmäärästä ovat melkoiset, mistä syystä moni harkitsisi sijoitustoimintaa harjoittavan yhteisön hallinnosta vetäytymistä. Monilla säätiöillä ei ole myöskään resursseja tällaisen tiedotusmenettelyn ylläpitoon.

- Säätiöiden ja yhdistysten luopumiseen suorista sijoituksista pörssiyhtiöihin tai sellaisten pörssiyhtiöiden arvopaperien poissulkemiseen mahdollisten sijoituskohteiden joukosta, joissa säätiön hallinnossa mukana olevat toimivat johtotehtävissä. – Tämä heikentäisi säätiöiden ja yhdistysten ansaintamahdollisuuksia ja asianomaisten pörssiyhtiöiden arvopaperien likviditeettiä.

1.6. Edellä kuvatulla tavalla MAR-asetus lisää byrokratiaa ilman, että olisi tunnistettavissa oikeushyvä, jolta tuolla byrokratialla suojeltaisiin. Selvää on ilman ilmoitusvelvollisuuttakin pörssiyhtiön johtoon kuuluvaa velvoittaa sisäpiirinkäyttökielto. Näin pitää olla myös jatkossa.

1.7. DIF myös korostaa, että voimassaoleva arvopaperimarkkinalaki, jossa ilmoitusvelvoite kohdistuu niihin yhteisöihin, joissa pörssiyhtiön johtoon kuuluvalla on omistusta, on ehdottoman perusteltu. Tällainen yhteisö, esimerkiksi pörssiyhtiön johtoon kuuluvan henkilön perheyhtiö, tulee samaistaa johtohenkilöön, koska intressiyhteys on selvä. Tämän vuoksi ei ole kyse byrokratiasta byrokratian vuoksi.

1.8. DIF on Finanssivalvonnan tiedotteiden perusteella siinä käsityksessä, että joissakin jäsenvaltioissa tullaan tulkitsemaan MAR-asetusta tavalla, joka vastaa edellisessä kohdassa kuvattua Suomessa nyt voimassaolevaa oikeutta: ilmoitusvelvollisuus kohdistuu vain niihin yrityksiin ja muihin yhteisöihin, joissa pörssiyhtiön johtoon kuuluvalla on omistusta. Tällainen tulkinta perustuu MAR-asetuksen kieliversioiden eroavaisuuteen. – EU;n komissio tutkii parhaillaan asiaa, mutta mitään EU-säännöshanketta ei ole vireillä tekstiversioiden yhdenmukaistamiseksi.

2. Finanssivalvonnalle tulisi antaa mahdollisuus lähipiirisäännöksen ja MAR-asetuksen tulkintaan

2.1. Edellä kuvatusta syystä DIF ehdottaa, että Finanssivalvonnalle osoitettaisiin uudessa lainsäädännössä selkeä valtuus tulkita MAR-asetusta silloin, kun se on epäselvä. Tällainen tulkintaoikeus ei olisi ristiriidassa EU-oikeuden kanssa, vaikka MAR-asetus on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Tämä mahdollistaisi MAR-asetuksen tavoitteiden huomioonottamisen tavalla, jossa myös ulkomaankielisillä asetusteksteillä olisi merkitystä.

2.2. Ehdotuksemme olisi mahdollista toteuttaa täydentämällä arvopaperimarkkinalain (746/2012) 14 luvun 5 §:ää, joka sisältyy hallituksen esitykseen (sivu 64) uudella 2 momentilla. Pykälä kuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti: ”

- **[1 mom. – hallituksen esitys]** *”Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen sallimissa rajoissa 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun kaupparaportin tietosisällöstä sekä tehokkaan valvonnan turvaamiseksi 3 §:n 5 momentissa tarkoitetun kaupparaportin tietosisällöstä. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 2 §:ssä tarkoitetun kaupparaportin toimitustavasta ja esitysmuodosta, 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä liikkeeseenlaskijassa sekä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 19 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun raja-arvon nostamisesta*.

- **[2 mom. – DIF:n täydennysehdotus]** ***”Niin ikään Finanssivalvonnalla on oikeus antaa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sisällöstä tarkempia määräyksiä. Tällainen määräys ei saa olla markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tarkoituksen eikä asetuksen nojalla annetun alemmanasteisen säännöksen vastainen.”***

Yhdistyksen edustajat ovat käytettävissä myös asian suullisessa käsittelyssä, jos lakivaliokunta pitää sitä tarpeellisena.

Kunnioittavasti,

Directors' Institute of Finland - Hallitusammattilaiset ry

_____	_____
Jorma Eloranta	Maarit Aarni-Sirviö
Hallituksen puheenjohtaja	Pääsihteeri